

Kielce, 11.07.2022

Dr hab. Lidia Dąbek, prof. PŚk
Wydział Inżynierii Środowiska, Geomatyki i Energetyki
Katedra Technologii Wody i Ścieków
Politechnika Świętokrzyska

**Ocena osiągnięcia naukowego oraz dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
Pani dr inż. Katarzyny Tokarczyk-Dorociak
stanowiącego podstawę postępowania habilitacyjnego**

Informacje ogólne

Niniejsza opinia została opracowana na podstawie decyzji Rady Doskonałości Naukowej z dnia 27.04.2022r. (sygn. DRKN.Z2.400.17.2022) wyznaczającej mnie na recenzenta w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego wszczętego na wniosek Pani dr inż. Katarzyny Tokarczyk-Dorociak, prowadzonym na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu. W związku z powyższym otrzymałam pismo prof. dr hab. inż. Krzysztofa Pulikowskiego, przewodniczącego Rady Dyscypliny Inżynieria Środowiska, Górnictwo i Energetyka Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu z dnia 13.05.2022r (sygn. IDDD0000.4102.15.2022) z informacją o powołaniu w skład Komisji Habilitacyjnej, na mocy uchwały niniejszej Rady, nr 27.2022.ISGE z dnia 11.05.2022r.

Równocześnie z tym pismem, otrzymałam drogą elektroniczną komplet materiałów, w tym wniosek dr inż. Katarzyny Tokarczyk-Dorociak z dnia 14 lutego 2022r., o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych i dyscyplinie inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka, na podstawie osiągnięcia naukowego, które stanowi monografia pt. „*Studium funkcjonowania i skuteczności strategicznych ocen oddziaływania na środowisko na wybranych przykładach*”. Do wniosku dołączono wymagane przepisami załączniki, w tym monografię, dane Wnioskodawczyni, kopię dyplomu doktorskiego, autoreferat, wykaz osiągnięć naukowych stanowiących wkład w rozwój dyscypliny, zaświadczenia o odbytych stażach, uzyskane certyfikaty oraz wybrane publikacje. Dokumenty te wypełniają wymagania formalne przewidziane dla procedury habilitacyjnej.

Poniższą opinię sporządziłam na podstawie wymienionych wyżej materiałów przy uwzględnieniu kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego określonych w art. 219 ust.1 pkt 1 do 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz.U.2018, poz. 1668 z póź.zm.).

Informacje o Kandydatce

Pani dr inż. Katarzyna Tokarczyk-Dorociak jest absolwentką Akademii Rolniczej we Wrocławiu, Wydziału Rolniczego, kierunku ochrona środowiska, specjalności ochrona wód. Dyplom magistra inżyniera uzyskała w 1999 roku na podstawie pracy magisterskiej pt. „Prawne aspekty ochrony wód w Polsce i krajach Unii Europejskiej” przygotowanej pod kierunkiem prof. dr hab. inż. Andrzeja Drabińskiego. W latach 1999-2004 odbyła studia doktoranckie w Akademii Rolniczej we Wrocławiu, na Wydziale Inżynierii i Kształtowania Środowiska i Geodezji. Stopień doktora nauk rolniczych w

dyscyplinie kształtowanie środowiska uzyskała w 2005 roku na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ czynników meteorologicznych i zabiegów gospodarczych na kształtowanie się warunków świetlnych w stawie rybnym”. Promotorem rozprawy doktorskiej był Pan prof. dr hab. inż. Andrzej Drabiński. W 2000 roku odbyła 6-miesięczny staż w Niemczech, ufundowany przez Deutsche Bundesstiftung Umwelt oraz Fundację Nowickiego dla najlepszych absolwentów wyższych uczelni w dziedzinie ochrony środowiska. W 2007 roku Pani dr inż. Katarzyna Tokarczyk-Dorociak ukończyła studia podyplomowe Urbanistyka i planowanie przestrzenne w Politechnice Wrocławskiej, a w 2010 roku Studia Menedżer nauki i biznesu w Wyższej Szkole Innowacji i Biznesu w Lublinie. Obecnie odbywa studia podyplomowe Business Intelligence w Ochronie Środowiska prowadzonych przez Instytut Ochrony Środowiska. Odbyła również szereg szkoleń i kursów dotyczących tematyki ochrony środowiska w różnych aspektach.

W 2005 roku Habilitantka rozpoczęła pracę zawodową na stanowisku adiunkta w Akademii Rolniczej we Wrocławiu, obecnie Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji, gdzie pracuje do chwili obecnej, aktualnie w Katedrze Architektury Krajobrazu.

Ocena osiągnięcia naukowego

Ocena formalna

Jako osiągnięcie naukowe, w myśl art. 219 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (z dnia 20 lipca 2018 r. Dz.U.2018, poz. 1668 z póź.zm.), Pani dr inż. Katarzyna Tokarczyk-Dorociak przedstawiła monografię pt. „*Studium funkcjonowania i skuteczności strategicznych ocen oddziaływania na środowisko na wybranych przykładach*”, wydaną przez Wydawnictwo Instytutu Podstaw Inżynierii Środowiska Polskiej Akademii Nauk, Zabrze 2021, ss. 189, PL ISSN 0208-4112, ISBN 978-83-60877-180. Zgodnie z wymogami niniejsze Wydawnictwo znajduje się w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe, stanowiącym załącznik do Komunikatu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2021r. Wobec powyższego przedstawiona do oceny monografia spełnia wymogi formalne art. 219 ust.1, pkt 2 litera a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (z dnia 20 lipca 2018 r. Dz.U.2018, póź. 1668 z póź.zm).

Ocena merytoryczna

Monografia pt. „*Studium funkcjonowania i skuteczności strategicznych ocen oddziaływania na środowisko na wybranych przykładach*”, przedstawiona do oceny jako osiągnięcie naukowe liczy 189 stron, podzielonych na rozdziały, właściwe dla prac naukowo-badawczych, obejmujące przedstawienie problematyki i zakresu pracy, przegląd uregulowań prawnych oraz badań naukowych dotyczących strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SOOŚ), wskazanie kryteriów badawczych oraz przykłady SOOŚ wybranych przez Habilitantkę do analizy i oceny poprawności i skuteczności prowadzonych postępowań oraz dyskusję, rekomendację zmian i wnioski końcowe, jak również spis rysunków (15), spis tabel (24), wykaz skrótów użytych w pracy oraz bibliografię liczącą 284 pozycji, w tym akty prawne.

Rozdział 1 monografii obejmuj wprowadzenie i cel pracy oraz zastosowane metody badawcze. Habilitantka zwróciła uwagę, że obserwowane i niepokojące zmiany zachodzące w środowisku obejmujące min. zmiany klimatyczne, pogarszającą się jakość ekosystemów, zmniejszającą się bioróżnorodność wymuszają podejmowanie działań na rzecz ochrony tego środowiska. Działania te

muszą być realizowane w oparciu o istniejące uregulowania prawne i dostępne rozwiązania technologiczne. Szczególnie istotne jest prognozowanie negatywnych zmian jakie mogą mieć dla środowiska, w tym jakości życia i zdrowia społeczeństwa, planowane/tworzone/realizowane polityki ochrony środowiska, plany rozwoju przedsięwzięcia realizowane w poszczególnych regionach i krajach. Kluczowym instrumentem wdrażania i prawidłowej realizacji ochrony środowiska, w jej szerokim ujęciu, są oceny oddziaływania na środowisko, w tym strategiczne oceny oddziaływania na środowisko odnoszące się do prognozowania skutków aktów planowania o charakterze sektorowym takich jak koncepcje przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planu zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju, polityki, strategii, plany lub programy w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu czy też polityki, strategii, plany i programy inne niż wymienione wyżej, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000. Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym wynikającym z uregulowań na poziomie zobowiązań międzynarodowych, Unii Europejskiej jak i krajowym istnieje obowiązek sporządzania takich ocen, przedstawiających rzetelną analizę skutków jak i prezentację wariantów alternatywnych.

Podjęta w prezentowanej monografii tematyka dotycząca strategicznych ocen oddziaływania na środowisko nie jest zagadnieniem nowym. Oceny oddziaływania na środowisko to jeden z instrumentów stosowanych w zarządzaniu środowiskiem i jego ochronie od lat 70-tych XX w. Początkowo stosowane były w Stanach Zjednoczonych, następnie w Europie Zachodniej, a od lat 90-tych również w Polsce. Pomimo dość licznych uregulowań prawnych w tym zakresie i sukcesywnie zdobywanych doświadczeń sporządzanie prognoz SOOŚ wciąż jest zadaniem trudnym, któremu towarzyszy wiele problemów. Przygotowywany raport/prognoza z założenia powinien być traktowany jako ekspertyza naukowa opracowana w oparciu o wiarygodne dane, z uwzględnieniem wskaźników służących monitorowaniu środowiska. Całkowicie podzielam pogląd Habilitantki, że istnieje konieczność naukowego podejścia zarówno w zakresie wykorzystywanych metod i technik badawczych jak i oceny skuteczności działania sporządzanych prognoz SOOŚ. Takie naukowe podejście do niniejszej problematyki widoczne jest w literaturze zagranicznej, natomiast w literaturze krajowej niewiele jest doniesień dotyczących tematyki sporządzania jak i oceny skuteczności działania SOOŚ. Z tego też względu przedstawiona przez Habilitantkę do oceny monografia pt. *„Studium funkcjonowania i skuteczności strategicznych ocen oddziaływania na środowisko na wybranych przykładach”*, stanowiąca kompleksowe ujęcie tematyki SOOŚ, jest ważną pozycją naukową. Należy również zwrócić uwagę, że podjęta w monografii tematyka znajduje się na pograniczu inżynierii środowiska i nauk społecznych oraz ekonomicznych. Habilitantka wskazuje na ten interdyscyplinarny charakter ocen strategicznych oraz konieczność korzystania z metod badawczych charakterystycznych dla obu tych obszarów. Jednocześnie bardzo mocno podkreśla aspekt inżynierski swoich działań, a najważniejsze publikacje Habilitantki zostały opublikowane w czasopiśmie dedykowanych dyscyplinie inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka wpisując się tym samym w jej rozwój.

Prezentując zagadnienia przedstawione w ocenianej monografii Habilitantka nie zdefiniowała tezy jak i hipotez badawczych, co jest charakterystyczne dla prac o charakterze naukowym, przedstawiła natomiast cel poznawczy i aplikacyjny. Za główny cel badań opisanych w ocenianej monografii Habilitantka wskazała „ocenę funkcjonowania i skuteczności strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SOOŚ) jako instrumentu ochrony środowiska, wspierającego wdrażanie zrównoważonego

rozwoju w Polsce”. Realizacja tak postawionego celu obejmującego zarówno aspekt poznawczy jak i praktyczny wymagała:

- dokonania przeglądu danych literaturowych dotyczących skuteczności SOOŚ oraz adaptacji do uwarunkowań krajowych kryteriów tych ocen,
- zdefiniowania pojęcia skuteczności w odniesieniu do celów SOOŚ,
- opracowanie kryteriów badania skuteczności SOOŚ w uwarunkowaniach krajowych,
- oceny skuteczność wybranych postępowań w sprawie SOOŚ,
- zidentyfikowania kluczowych elementów postępowania w sprawie SOOŚ wpływających na jego skuteczność,
- sformułowania rekomendacji służących poprawie skuteczności SOOŚ.

W analizowanym rozdziale monografii Habilitantka wskazała również bazy danych, z których korzystała w celu dokonania przeglądu literatury. W mojej ocenie nie było to potrzebne. Nie jest celem niniejszej monografii wskazanie instrukcji jak należy prawidłowo wykonać przegląd literatury. Znaczna liczba cytowanych pozycji literaturowych jednoznacznie wskazuje na dokonanie wnikliwego przeglądu literatury.

Rozdział 2 obejmuje przegląd badań naukowych w zakresie SOOŚ, ze szczególnym uwzględnieniem jej skuteczności. W oparciu o przeprowadzony przegląd literatury Habilitantka stwierdziła, że największą część prac dotyczyła ogólnej struktury oraz prawnych aspektów funkcjonowania SOOŚ, tylko 15% prac dotyczyło badań skuteczności ocen strategicznych. Wyniki badań prowadzonych na świecie w zakresie skuteczności SOOŚ podkreślają znaczenie tego instrumentu w ochronie środowiska i zrównoważonym rozwoju. Przegląd badań krajowych pozwolił Habilitantce na stwierdzenie, że publikacje te dotyczą głównie funkcjonowania ocen oddziaływania (w szczególności w zakresie uwarunkowań prawnych), brak jest natomiast prac dotyczących badań związanych ze skutecznością SOOŚ. Jednocześnie Habilitantka zwróciła uwagę, że kontrola przeprowadzania SOOŚ przeprowadzona w 2015 r. przez NIK wykazała szereg nieprawidłowości i skutkowało licznymi zaleceniami. Z tego też względu Pani dr inż. Katarzyna Tokarczyk-Dorociak za ważne i celowe uznała prowadzenie systematycznych badań skuteczności SOOŚ, które mogą być pomocne na etapie opracowywania niniejszych dokumentów i pozwolą uniknąć licznych nieprawidłowości, głównie wynikających z braku wiedzy.

Rozdział 3 monografii dotyczy funkcjonowania SOOŚ w UE i w Polsce – w tej części pracy Habilitantka szczegółowo przedstawiła zarówno rys historyczny jak i podstawy prawne stworzenia i realizacji SOOŚ jako narzędzia służącego do uwzględniania aspektów środowiskowych w procesie przygotowania i przyjmowania planów i programów, które potencjalnie mogą znacząco wpływać na środowisko w państwach członkowskich UE. Podzielałam zdanie Habilitantki, że wnioski ze sprawozdań dotyczących stosowania SOOŚ i skuteczności powinny służyć dalszemu doskonaleniu ochrony środowiska, w tym tworzeniu bardziej skutecznych regulacji prawnych. Z tego też względu istotne staje się zdefiniowanie jak oceniać skuteczność ocen strategicznych.

Rozdział 4 monografii został zatytułowany „Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko jako podstawa ochrony środowiska”. Tytuł ten jest mylący ponieważ zasadnicza treść tego rozdziału dotyczy zdefiniowania pojęcia „skuteczności i efektywności” SOOŚ, a w konsekwencji doboru metod i narzędzi oceny tej skuteczności. Habilitantka zwróciła uwagę, że ani w ustawie o OoŚ ani w dyrektywie dotyczącej SOOŚ, a także w oficjalnych wytycznych wspierających ich wdrażanie nie zawarto definicji

skuteczności strategicznych ocen oddziaływania na środowisko. Przeprowadzenie postępowania zgodnie z wymogami dyrektyw unijnych oraz krajowego prawa jest wymogiem minimalnym, ale niewystarczającym, aby SOOŚ faktycznie spełniała swoje cele, a tym samym była skuteczna. Z tego też względu ważne jest aby w każdym badaniu dotyczącym oceny skuteczności SOOŚ jednakowo interpretować to pojęcie. Podejmując próbę zdefiniowania niniejszego pojęcia Habilitantka odwołała się do definicji „skuteczności” stosowanej w naukach ekonomicznych, ale odnoszącej się do ocen środowiskowych. Zgodnie z danymi literaturowymi skuteczność ocen oddziaływania obejmuje skuteczność proceduralną, merytoryczną, ekonomiczną i normatywną, pluralizm oraz wiedzę i uczenie się, a do każdej kategorii dopasowane są pytania w oparciu o które ocena ta jest dokonywana. Pani dr Katarzyna Tokarczyk-Dorociak bazując na doświadczeniach z innych krajów proponuje zastosowanie analogicznego podejścia do oceny skuteczności SOOŚ na gruncie krajowym. Jednocześnie Habilitantka zaproponowała definicję skutecznej SOOŚ w brzmieniu *„skuteczna SOOŚ to takie postępowanie, w wyniku którego oceniany projekt dokumentu w większym stopniu uwzględnia aspekty środowiskowe, a potencjalne negatywne oddziaływania zostały rzetelnie rozważone oraz opracowano zalecenia dotyczące ich minimalizowania lub kompensacji”*. W mojej ocenie podana definicja skutecznej SOOŚ została sformułowana na takim poziomie ogólności i niejednoznaczności, że właściwie nie wnosi nic nowego i nie wskazuje na wieloaspektowość oceny tej skuteczności, którą faktycznie Habilitantka w dalszej części pracy wykazuje. Należy również zauważyć, że w niniejszym rozdziale przeplata się tak wiele wątków i zagadnień, że zdecydowanie utrudnia to lekturę, a jednocześnie ocenę, co jest wkładem własnym Habilitantki, a co tylko powieleniem tego co jest literaturze.

W rozdziale 5 monografii Habilitantka przedstawiła wybrane na podstawie danych literaturowych kryteria badawcze, które wykorzystwała do oceny skuteczności dwóch sporządzonych SOOŚ (studium przypadku). Pani dr inż. Katarzyna Tokarczyk-Dorociak skoncentrowała się na rozpoznaniu skuteczności proceduralnej, merytorycznej i pluralizmu, ale w kontekście skuteczności ekonomicznej (analizując nakłady oraz zyski, jakie wiązały się z postępowaniem), z uwzględnieniem kultury oraz kontekstu politycznego, w jakim podejmowane były decyzje w ramach SOOŚ. Habilitantka przedstawiła zestawienie kryteriów badawczych wykorzystywanych w analizie wraz z pytaniami badawczymi i wskazaniem techniki badawczej oraz propozycją trzy stopniowej skali punktowej dokonywanej oceny jak również powiązanie procedury wykonywania SOOŚ z oceną skuteczności.

Objektami wybranymi do analizy były: postępowanie w sprawie SOOŚ projektu „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” (SOR), przyjętego uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. oraz projektu rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej z dnia 22 grudnia 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego (WKW DOiPZ). Przy wyborze obiektów Habilitantka wzięła pod uwagę, aby były to dwa odmienne przypadki, prowadzone na różnych poziomach administracji i odnoszące się do różnych sektorów. Dokumenty te różniły się poziomem szczegółowości oraz przygotowane były przez różne organy administracji publicznej, co jak podała Habilitantka wiąże się z „inną kulturą administracyjno-prawną”.

Rozdział 6 dotyczy analizy i oceny skuteczności SOOŚ opracowanych dla wybranych przypadków zgodnie z przyjętym schematem postępowania. Z przeprowadzonej przez Habilitantkę analizy wynikało, że opracowana SOOŚ dla projektu „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” (SOR), nad którą pieczę sprawowało Ministerstwo Rozwoju, zawiera szereg uchybień. W odniesieniu do skuteczności proceduralnej Habilitantka stwierdziła, że brak było

oceny oddziaływań skumulowanych, analizy różnych wariantów oraz możliwości wystąpienia oddziaływań transgranicznych. Innym uchybieniem było nieprawidłowe poinformowanie społeczeństwa o sposobie uwzględnienia złożonych uwag i wniosków. W zakresie skuteczności merytorycznej Habilitantka stwierdziła, że w przygotowanej prognozie SOOŚ pomimo licznych uchybień nie sformułowano rekomendacji, co pozwoliłoby na pełniejsze uwzględnienie aspektów środowiskowych na etapie monitorowania wdrażania SOR. W ocenie Habilitantki wynikało to głównie z presji czasu. Zabrakło prawidłowej współpracy specjalistów odpowiedzialnych za przygotowanie projektu ocenianego dokumentu oraz zespołu konsultantów środowiskowych ds. prognozy. W efekcie autorzy SOR, pomimo wykazanych w prognozie SOOŚ spodziewanych negatywnych oddziaływań związanych z planowanymi inwestycjami takimi jak Kanał Śląski, Przekop Mierzei Wiślanej, połączenie Odra-Dunaj jak również zwiększenia roli śródlądowego transportu wodnego, podjęli decyzję o nie wprowadzaniu zmian w tym zakresie uznając, że w decyzje szczegółowe odnoszące się do tych inwestycji będą podejmowane na podstawie kolejnych analiz, w tym obejmujących wpływ na środowisko. Z doświadczenia wiemy, że część tych inwestycji jest realizowana mimo licznych zastrzeżeń, co pokazuje jak łatwo na szczeblu centralnym jest ominąć obowiązujące przepisy stwarzając pozory ich respektowania i jak wiele zależy od uwarunkowań politycznych. Jedyną wartością opracowanej SOOŚ dla SOR jest to, że została ona upubliczniona i może być w przyszłości wykorzystana.

Zdecydowanie inaczej przedstawia się ocena skuteczności funkcjonowania SOOŚ dla projektu WKW DOiPZ. W tym przypadku Habilitantka stwierdziła zdecydowanie mniej uchybień, a najniższą ocenę uzyskała skuteczność proceduralna, co wynikało z faktu, że prognoza przedłożona do opiniowania i konsultacji społecznych nie posiadała wymaganych analiz, które zostały wskazane w opiniach organów ochrony środowiska. Pozostałe wymiary skuteczności (kontekstualna, merytoryczna oraz pluralizm) zostały ocenione przez Habilitantkę jako prawidłowe i przyczyniające się do wysokiej skuteczności całego postępowania. Pani dr inż. Katarzyna Tokarczyk-Dorociak zwróciła uwagę na wysokie zaangażowanie autorów dokumentów oraz doskonałą współpracę z konsultantami środowiskowymi, co umożliwiło przygotowanie dokumentu lepiej uwzględniającego aspekty środowiskowe, a w konsekwencji pozwoli na zminimalizowanie negatywnego oddziaływania planowanej regulacji na środowisko.

Rozdział 7 i 8 monografii jest pogłębioną analizą i podsumowaniem zaprezentowanej w rozdziale 6 oceny skuteczności SOOŚ opracowanych dla wybranych projektów i jako takie powinny być włączone do niniejszego rozdziału. Z podsumowania tego wynika, że jak napisała to Habilitantka *„nawet najlepiej przygotowana prognoza nie zapewni skuteczności bez odpowiedniego nastawienia organów przyjmujących projektowany dokument. Niemniej jednak prawidłowo przeprowadzone postępowanie SOOŚ, spełniające wymogi prawne i przygotowane z uwzględnieniem dostępnej wiedzy, jest niezbędne do realizacji celów stawianych strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko”*. Z tego też względu zdaniem Habilitantki, z którym trudno się nie zgodzić, należy rozwijać badania w zakresie wdrażania SOOŚ, jak i oceny ich skuteczności poprzez wypracowanie schematów postępowania oraz narzędzi i metod analitycznych, co przyczyni się do głębszego uwzględniania aspektów środowiskowych na etapie projektowania dokumentów jak i ich realizacji przyczyniając się do ochrony środowiska.

Rozdział 9 ocenianej monografii obejmuje rekomendacje zmian w postępowaniu w sprawie SOOŚ proponowane przez Habilitantkę, wynikające z dokonanego przeglądu literaturowego, analizy

skuteczności funkcjonowania SOOŚ dla dwóch wybranych programów oraz doświadczenia zawodowego. Rekomendacje te Habilitantka podzieliła na pięć obszarów obejmujących:

- scoping (ustalenie zakresu) – w tym aspekcie Habilitantka wskazuje, że istotne jest traktowanie ocen strategicznych jako nieodłącznej części polityki i procesów decyzyjnych, określenie wymogów odnośnie wykształcenia oraz doświadczenia dla konsultantów środowiskowych (autorów prognozy), precyzyjne określenie zakresu badań, zapewnienie odpowiedniego czasu na przeprowadzenie analizy, opracowanie zasad prowadzenia uspołecznia postępowania (harmonogram) oraz listy interesariuszy oraz prawidłowe oszacowanie nakładów finansowych,
- dane – czyli stworzenie ogólnodostępnej bazy danych, pozwalającej na przeprowadzenie analiz i ocen w oparciu o wiedzę, dokumentacja zdarzeń ekstremalnych z przeszłości, modelowanie zmian stanu środowiska, gromadzenie bazy danych o planowanych kierunkach rozwoju (w każdym sektorze, odpowiednio na różnych poziomach zarządzania) jako bazy do oceny oddziaływań skumulowanych,
- ocena oddziaływania – rozpoczynana wcześniej i uwzględniana w projekcie planu, obejmująca ocenę skutków różnych wariantów, uwzględniającą zasady zrównoważonego rozwoju oraz cele ochrony środowiska na szczeblu krajowym i międzynarodowym oraz wykonywanie na oceny na danym poziomie decyzyjności, a nie cedowanie jej na niższe poziomy jak to miało miejsce w przypadku projektu SOR,
- partycypację – czyli zapewnienia udziału społeczeństwa oraz rozważenia potrzeb wszystkich interesariuszy,
- mitygację – obejmującą gromadzenie bazy danych o planowanych kierunkach rozwoju (w każdym sektorze, odpowiednio na różnych poziomach zarządzania) jako bazy do oceny oddziaływań skumulowanych i społecznych, zwiększenie roli dyrekcji ochrony środowiska w zakresie akceptacji planów pod kątem uwzględniania aspektów środowiskowych

Analizując przedstawione rekomendacje należy stwierdzić, że z jednej strony wydają się one oczywiste, a jednocześnie z drugiej strony dobrze, że zostały sformułowane w sposób kompleksowy. Trudno nie zgodzić się z oczywistą prawdą, że SOOŚ powinny być częścią realizowanej polityki i być opracowywane przez kompetentne zespoły eksperckie. Problemem jest jednak to jakie inne niż obecnie stosowane rozwiązania zapewniłyby lepszą weryfikację kompetencji. Nie jest też zrozumiałe jaka jednostka/organ miałby prowadzić bazy danych i jakie dane miałyby być gromadzone choć zgadzam się, że dostęp do danych pozyskiwanych ze środków publicznych powinien być bezpłatny.

Rozdział 10 monografii to wnioski końcowe, z których wynika, że:

- badane wymiary skuteczności SOOŚ (proceduralna, merytoryczna, pluralistyczna oraz kontekstualna) są ściśle od siebie uzależnione i przenikają się wzajemnie,
- konieczne jest wzmocnienie weryfikowania zakresu i stopnia szczegółowości prognozy (scoping), a także większa kontrola poprawności ocen prowadzonych na etapie sporządzania prognozy,
- skuteczność merytoryczna (w zasadzie najważniejsza z punktu widzenia osiągnięcia celów SOOŚ) jest w bardzo dużym stopniu uzależniona od postawy i zaangażowania autorów dokumentu. Skuteczność merytoryczna powinna być gwarantowana dzięki udziałowi w postępowaniu organów ochrony środowiska, tj. RDOŚ i GDOŚ,

- niezbędne jest określenie wymogów szczegółowych stawianych konsultantom środowiskowym oraz oszacowanie nakładów pracy koniecznej do wykonania SOOŚ oraz sprecyzowanie zakresu ocen skumulowanych i oceny wariantowej,
- konieczna jest poprawa etapu uspołecznienia, zwłaszcza w zakresie przekazania społeczeństwu uzasadnienia odrzuconych uwag i wniosków.

Rozdział 11 monografii to bibliografia obejmująca 284 pozycji literaturowych.

Podsumowując ocenę merytoryczną monografii Pani dr inż. Katarzyna Tokarczyk-Dorociak pt. *„Studium funkcjonowania i skuteczności strategicznych ocen oddziaływania na środowisko na wybranych przykładach”* należy stwierdzić, że jest to opracowanie naukowe dotyczące tematyki szczególnego zakresu ocen oddziaływania na środowisko jakim są strategiczne oceny oddziaływania na środowisko. Oceny te, wynikające z aktualnego stanu prawnego, są wymagane dla prognozowania skutków planów i przedsięwzięć o charakterze sektorowym, mogącym znacząco wpływać na środowisko i z tego też względu są częścią zagadnień dyscypliny inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka. Oceny te jak i analiza ich funkcjonowania i skuteczności mają istotne znaczenie dla jakości środowiska oraz wdrażania zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza wobec pogłębiającego się kryzysu klimatycznego oraz presji antropogenicznej. Pomimo tego, że tematyka SOOŚ nie jest zagadnieniem nowym to w literaturze krajowej niewiele jest publikacji dotyczących tej tematyki. Z tego też względu prezentowana monografia ujmująca kompleksowo zagadnienie funkcjonowania i oceny skuteczności SOOŚ, przygotowana w oparciu o wnikliwy przegląd literatury oraz studium przypadku i zawierająca rekomendacje służące lepszemu funkcjonowaniu SOOŚ jest ważna zarówno z naukowego jak i utylitarne punktu widzenia. Pomimo dostrzeganych niedociągnięć monografii, w tym powtórzeń treści, czy też małej liczby przeanalizowanych prognoz SOOŚ (tylko dwie) praca ta spełnia wymagania stawiane monografii zgłoszonej jako osiągnięcie naukowe. Do najważniejszych osiągnięć Habilitantki zaliczam:

- dokonanie szerokiego i wnikliwego przeglądu literatury, który pozwolił na uporządkowanie stanu wiedzy na temat skuteczności SOOŚ w Polsce i za granicą,
- podjęcie próby zdefiniowanie pojęcia skuteczności w odniesieniu do SOOŚ,
- opracowanie pytań badawczych oraz metody prowadzenia badań oceny skuteczności funkcjonowania SOOŚ w zakresie kontekstualnym, proceduralnym, merytorycznym oraz pluralistycznym,
- przeprowadzenie badania skuteczności SOOŚ metodą studium przypadku, wspieranego obserwacją uczestniczącą, które pozwoliło na wykazanie najślabszych elementów postępowania w sprawie SOOŚ dla dwóch różnych projektów,
- zaproponowanie praktycznych rekomendacji służących poprawie skuteczności SOOŚ.

Ocena innych osiągnięć naukowych Habilitantki oraz aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, Instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej

Analizując całościowo osiągnięcia naukowo-badawcze Pani dr inż. Katarzyny Tokarczyk-Dorociak obejmujące zarówno monografię przedstawioną jako dzieło naukowe jak i pozostały dorobek należy

stwierdzić, że dotyczą one badań koncentrujących się na zagadnieniach ochrony i kształtowania środowiska w aspekcie inżynierskich.

Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora tematyka badawcza Habilitantki dotyczyła głównie gospodarki stawowej, a w szczególności wpływu warunków meteorologicznych na kształtowanie się warunków świetlnych w stawach rybnych. Podczas studiów doktoranckich Habilitantka odbyła 6-miesięczny staż w EuroNatur - Stiftung Europäisches Naturerbe w Bonn (Niemcy), podczas którego zajmowała się analizą porównawczą polityki ochrony środowiska Unii Europejskiej, Niemiec i Polski. Efektem odbytego stażu było zwrócenie uwagi na problematykę dotyczącą sposobu kształtowania skutecznej ochrony środowiska, w szczególności z wykorzystaniem instrumentów administracyjno-prawnych. Pani Doktor współpracowała również z Europejskim Centrum Proekologicznym czego efektem był udział w polsko-niemieckim projekcie pt.: „Vorbereitung der Wojewodschaften Niederschlesien und Podlasie auf den Einsatz von Mitteln der Europäischen Union für Maßnahmen des Umweltschutzes und der nachhaltigen Entwicklung durch den Transfer sächsischer Erfahrungen” (Przygotowanie województw dolnośląskiego i podlaskiego do wykorzystania środków unijnych w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju poprzez transfer doświadczeń saksońskich), finansowanym ze środków Deutsche Bundesstiftung Umwelt. W ramach projektu prowadziła analizy sposobów programowania i wydatkowania środków unijnych na projekty poświęcone ochronie środowiska. Odbyła również miesięczny staż w Dreźnie.

Po uzyskaniu stopnia doktora tematyka badawcza Habilitantki została skierowana na zagadnienia dotyczące:

- Roli edukacji ekologicznej we wdrażaniu ochrony środowiska – w tym zakresie w latach 2006-2008 kierowała projektem finansowanym z Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL „Transfer doświadczeń w zakresie gospodarki społecznej ekologicznych organizacji z Europy Zachodniej do Polski” (Europejski Fundusz Społeczny). Celem projektu było opracowanie, przetestowanie i wdrożenie modelu ekologicznej działalności gospodarczej na potrzeby organizacji pozarządowych. Aktywnie uczestniczyła w spotkaniach i warsztatach roboczych w Giessen (Niemcy, wrzesień 2006), Amsterdamie (Holandia, luty 2007) oraz Rzymie (Włochy, marzec 2007). Udział w projekcie pozwolił Habilitantce na poznanie pracy w międzynarodowym środowisku naukowym, a także nawiązanie współpracy z organizacjami społecznymi. Dorobek naukowy w tym zakresie obejmuje zarówno publikacje jak i współorganizację dwóch konferencji naukowo-edukacyjnych poświęconych edukacji ekologicznej w województwie dolnośląskim oraz redakcję dwóch monografii pokonferencyjnych;
- Identyfikacji zagrożeń oraz ochrony różnorodności krajobrazowej doliny Baryczy oraz strefy podmiejskiej Wrocławia - w latach 2006–2009 w ramach badań statutowych uczelni Habilitantka we współpracy z Polskim Towarzystwem Przyjaciół „pro Natura”, a także pracownikami Gospodarstwa Stawy Milickie realizowała projekt pt.: „Wpływ czynników antropogenicznych na kształtowanie się różnorodności przyrodniczo-krajobrazowej Doliny Baryczy”. Efektem tych badań była wydana w 2008 roku monografia „Ochrona przyrody i krajobrazu Doliny Baryczy. Wskazówki do planowania przestrzennego”, w której Habilitantka była jednym z redaktorów. Ponadto Habilitantka uczestniczyła również w badaniach dotyczących wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej na obszarze zlewni Baryczy. W latach 2010-2013 była wykonawcą projektu badawczego NCN pt. „Wskaźnikowe oceny zmian środowiskowych powodowanych niezrównoważonym rozprzestrzenieniem się dużych miast”. Celem projektu badawczego była próba oceny skutków środowiskowych zachodzących na

obszarach wiejskich powodowanych niekontrolowaną rozbudową miasta. Badania te pozwoliły na wskazanie obszarów o największych przekształceniach, a także na wykazanie największych zagrożeń dla krajobrazu podmiejskiej strefy Wrocławia;

- Wsparcia funkcjonowania systemów społeczno-środowiskowych w warunkach zmieniającego się klimatu – w tym zakresie Pani dr inż. Katarzyna Tokarczyk-Dorociak współuczestniczy w badaniach dotyczących budowaniu narzędzi i modeli wspierających podejmowanie decyzji z uwzględnieniem jak najmniejszego negatywnego wpływu na środowisko, oszczędzania zasobów oraz zwiększających odporność systemów społeczno-środowiskowych z wykorzystaniem nowoczesnych systemów modelowania oraz analiz środowiskowych opartych na GIS jak również narzędziach analityki biznesowej. W ramach badań współuczestniczyła w opracowaniu oryginalnej metodyki sporządzania strategicznych planów adaptacji do zmian klimatu, zintegrowanej oceny odporności systemów społeczno-środowiskowych na zagrożenie powodziowe, a także modeli do wariantowej oceny ryzyka powstawania powodzi opadowych oraz projektowania zielonej infrastruktury na obszarach podmiejskich. Do tego nurtu badawczego zalicza się także współdziałanie w opracowaniu systemów wspomagania decyzji w zakresie wykorzystania lokalnych i regionalnych potencjałów do produkcji i wykorzystywania energii pochodzącej z odnawialnych źródeł;
- Zagrożeń środowiska w górnictwie skalnym oraz aspektów rekultywacji terenów wydobywczych – Habilitantka uczestniczyła w badaniach dotyczących zagrożeń związanych z eksploatacją surowców skalnych oraz zrównoważonego rozwoju regionów, w których tego typu działalność jest podstawą rozwoju gospodarczego. Istotnym osiągnięciem było przeprowadzenie badań służących określeniu kierunków zagospodarowania nieczynnego kamieniołomu Bazalt. Niniejsze badania Habilitantka realizowała w ramach stażu naukowo-wdrożeniowego w firmie Granex sp. z o.o., w ramach którego analizowała oddziaływanie przedsiębiorstwa na środowisko oraz opracowała projekt zawierający rozwiązania zmniejszające negatywny wpływ na środowisko i ludzi;
- Funkcjonowania i skuteczności ocen oddziaływania na środowisko - będący wiodącym obszarem zainteresowań Habilitantki, w ramach którego powstały najważniejsze publikacje. W latach 2017–2021 prowadziła badania dotyczące funkcjonowania i skuteczności ocen oddziaływania na środowisko, w szczególności strategicznych odnoszących się do oceny skutków środowiskowych projektowanych planów, programów, strategii. W tym okresie odbyła staż naukowy w Katedrze Prawa Zarządzania Środowiskiem na Katolickim Uniwersytecie Lubelski, którego celem było pogłębienie badań dotyczących ocen oddziaływania na środowisko. Jednym z kierunków badań w tym zakresie była ocena użyteczności wytycznych wspomagających prawidłowe przeprowadzenie ocen oddziaływania na środowisko. Wyniki badań wykazały, że w celu poprawy funkcjonowania ocen oddziaływania konieczne jest większe powiązanie wytycznych z procedurą administracyjno-prawną, tak aby stały się one platformą dialogu dla wszystkich stron zaangażowanych w oceny oddziaływania. Drugi kierunek aktywności w niniejszym obszarze, dotyczył analizy porównawczej oceny skuteczności SOOŚ w krajach unijnych (które SOOŚ realizują w oparciu o dyrektywę), a także poza UE. Badania te Habilitantka realizowała we współpracy z naukowcami z Oxford Brookes University (Wielka Brytania) oraz University College Dublin (Irlandia). W ramach tych badań przeanalizowano w jaki sposób oceniane są różne wymiary skuteczności przeprowadzania SOOŚ przez urzędników opracowujących dokumenty, organy opiniujące oraz uzgadniające (dyrekcje ochrony środowiska, państwowe inspekcje sanitarne) oraz eksperci w

zakresie inżynierii i ochrony środowiska (wykonawcy prognoz), naukowcy, organizacje ekologiczne. Uzyskane wyniki pozwoliły wykazać, że pomimo, iż SOOŚ w systemie ochrony środowiska jest realizowana od 2001 r., to nadal jej efektywność jest kwestionowana, w szczególności w wymiarze merytorycznym. Należy podkreślić, że były to pierwsze opublikowane badania omawiające skuteczność SOOŚ w Polsce. Wyniki te stały się częścią oceny skuteczności SOOŚ w krajach unijnych i zostały przekazane do zespołu ds. REFIT SEA, którego celem jest przegląd wdrażania dyrektywy SOOŚ i wpływ na ulepszenie funkcjonowania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w Unii Europejskiej. Trzeci z kierunków badań, ściśle powiązany z tematyką monografii habilitacyjnej, dotyczył możliwości wzmocnienia ocen oddziaływania na środowisko poprzez wykorzystanie w prowadzonych ocenach i analizach takich narzędzi jak usługi ekosystemowe pozwalających na pełniejszą analizę utraconych lub uzyskanych korzyści związanych z realizacją danego projektu.

Sumaryczny dorobek naukowy Habilitantki obejmuje autorstwo lub współautorstwo:

- 46 opublikowanych prac naukowych (1 praca przed doktoratem), w tym:
 - 8 prac indeksowanych na Web of Science w czasopismach posiadających IF (*Impact Assessment and Project Appraisal* (2), *Desalination and Water Treatment* (1), *Water* (2), *Integrated environmental assessment and management* (1), *Zeitschrift der Deutschen Gesellschaft fur Geowissenschaften* (2)). Sumaryczny Impact Factor dla tych publikacji wynosi 14,048. Udział współautorski Habilitantki w tych publikacjach wynosi od 10% do 70% (średnio 32%)
 - 19 artykułów w czasopismach spoza listy JCR,
 - 3 artykuły konferencyjne (indeksowane w bazie Scopus i WoS),
 - 12 rozdziałów w monografiach naukowych,
 - redakcję 3 monografii oraz jednej autorskiej monografii,
 - udział w 17 konferencjach naukowych,
 - wykonanie 21 recenzji artykułów dla czasopism naukowych w tym 11 recenzji prac zgłoszonych do czasopism indeksowanych na WoS, 6 recenzji dla czasopism spoza WoS, 4 recenzje prac zgłoszonych do monografii naukowych), a także recenzji projektu naukowego na zaproszenie Croatian Science Foundation,
 - wykonanie 21 ekspertyz i opracowań na zlecenie otoczenia społeczno-gospodarczego, m.in. prognozy oddziaływania na środowisko oraz dokumentacje do planów ochrony parków krajobrazowych.

Całościowy dorobek publikacyjny Habilitantki wyrażony liczbą punktów MNiSW oraz MEiN wynosi 752, sumaryczny Impact Factor wynosi 14,048, a liczba cytowań wg WoS wynosi 196 (180 bez autocytowań), wg bazy Scopus 219 (bez autocytowań 199). Indeks Hirscha wynosi 7, natomiast zgodnie z bazą Scopus – 8. Należy jednak zauważyć, że udział współautorski Habilitantki w tych publikacjach wynosi od 10% do 70% (średnio 32%), co może wydawać się dorobkiem przeciętnym przy czym w mojej ocenie tak nie jest. Wręcz przeciwnie uważam, że należy docenić umiejętność pracy zespołowej, a fakt, że Habilitantka jest zapraszana do współpracy, w tym współpracy w zespołach międzynarodowych, świadczy o istotnych kompetencjach merytorycznych, liczących się w środowisku branżowym. Z tego też względu uważam, że przedstawiony punktowany dorobek naukowo-badawczy Pani dr inż. Katarzyny Tokarczyk-Dorociak wskazuje na znaczący aktywność naukową, szczególnie widoczną po doktoracie. Prace Habilitantki mają wzrastające tempo cytowań w bazie WoS oraz Scopus, co dowodzi

zainteresowania środowiska naukowego wynikami badań realizowanych przez Panią Doktor oraz o rozpoznawalności w środowisku branżowym, a tym samym potwierdza znaczny wkład w rozwój dyscypliny inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka.

Wkład Pani dr inż. Katarzyny Tokarczyk-Dorociak w rozwój nauki wyraża się również poprzez udział w kształceniu kadr. Habilitantka była promotorem pomocniczym w dwóch przewodach doktorskich zakończonych w 2020 roku.

Habilitantka brała udział jako wykonawca w realizacji takich projektów badawczych jak:

- „Vorbereitung der Wojewodschaften Niederschlesien und Podlasie auf den Einsatz von Mitteln der Europäischen Union für Maßnahmen des Umweltschutzes und der nachhaltigen Entwicklung durch den Transfer sächsischer Erfahrungen” (Przygotowanie województw dolnośląskiego i podlaskiego do wykorzystania środków unijnych w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju poprzez transfer doświadczeń saksońskich, wykonawca (2001-2003),
- „Wpływ warunków meteorologicznych i zabiegów gospodarczych na kształtowanie się warunków świetlnych w stawach karpowych”, grant promotorski Nr 3 P06S 021 23, wykonawca (2001-2003),
- „Geokompozyty sorbujące wodę – innowacyjne technologie wspomagające wegetację roślin”, projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach POIG, wykonawca (2010-2011),
- „Świadczenia ekosystemów w kształtowaniu środowiska gmin powiatu wrocławskiego w kontekście gmin w parkach krajobrazowych. Modelowanie zmian – założenia teoretyczne i praktyczne” N N305 103840, wykonawca (2011-2013),
- „Wskaźnikowe oceny zmian środowiskowych powodowanych niezrównoważonym rozprzestrzenieniem się dużych miast” , projekcie badawczym MNiSW Nr N N305 384838, wykonawca (2010-2013),
- „Food System Hubs Innovating towards Fast Transition by 2030” (FoodSHIFT2030), wykonawca (2019-2022),
- „IQSell: Innowacje organizacyjne dla rozwoju krótkich łańcuchów dostaw żywności ” realizowanego w ramach działania 16 „Współpraca” PROW 2014–2020, wykonawca (2021-2022).

Pani dr Katarzyna Tokarczyk-Dorociak odbyła 7 staży naukowych i wizyt studyjnych (zakres szczegółowy staży został szczegółowo omówiony powyżej):

- Euronatur, Bonn, Niemcy – 6 miesięcy;
- Saksońska Fundacja Przyrody i Środowiska, Drezno, Niemcy – 1 miesiąc;
- Deutsche Bundesstiftung Umwelt, Osnabrueck – 1 tydzień;
- University w Liverpool – 4 dni;
- Uniwersytet Techniczny w Berlinie – 4 dni;
- Katedra Prawa Zarządzania Środowiskiem, KUL – 3 tygodnie;
- Przedsiębiorstwo Granex, Strzegom – 4 miesiące.

Aktualnie Habilitantka aktywnie współpracuje z Institute of Landscape Development, Recreation and Conservation Planning, University of Natural Resources and Life Science (BOKU) Wiedeń (w tym jako członek grupy doradczej w ramach projektu realizowanego przez BOKU pt.: "Internationale Trends der UVP- und SUP-Forschung und -Praxis 2.0 (International Trends in EIA and SEA) oraz School of Environmental Sciences, University of Liverpool. Od 2017 r. prowadzi badania naukowe we współpracy Instytutem Nauk Prawnych KUL oraz Faculty of Social Work & Education, The Hague University of Applied Sciences. Efektem tej współpracy są wspólne publikacje naukowe.

W oparciu o powyższe informacje, należy jednoznacznie stwierdzić, że wskaźniki bibliometryczne opisujące poziom merytoryczny dorobku naukowego, udział w projektach, konferencjach, aktywność naukowa realizowana w kilku uczelniach w tym zagranicznych oraz inne osiągnięcia Pani dr inż. Katarzyny Tokarczyk-Dorociak wskazują na istotną aktywność naukową, o której mowa w art. 219 ust.1 pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, co oznacza, że dorobek ten spełnia kryteria stawiane kandydatom ubiegającym się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego i przyczynia się do rozwoju dyscypliny inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka.

Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę

W zakresie obowiązków dydaktycznych Habilitantka prowadzi zajęcia dla studentów kierunków inżynieria środowiska, inżynieria bezpieczeństwa, inżynieria i gospodarka wodna, ochrona środowiska, gospodarka przestrzenna i architektura krajobrazu na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu, m.in. z przedmiotów: gospodarka wodna zlewni, inżynieria krajobrazu, oceny oddziaływania na środowisko, ochrona środowiska, prawo i administracja wodna, prawo w ochronie środowiska, strategiczne oceny oddziaływania na środowisko, zarządzanie środowiskiem, zarządzanie środowiskiem i zasobami naturalnymi, zarządzanie zasobami wodnymi na obszarach nieurbanizowanych, zintegrowane zarządzanie przestrzenią w rozwoju zrównoważonym, zintegrowane zarządzanie środowiskiem, zrównoważony rozwój w gospodarce wodnej. Jestem również autorem programu zajęć z przedmiotów: oceny oddziaływania na środowisko oraz strategiczne oceny oddziaływania na środowisko. Była także wykładowcą na studiach podyplomowych. W latach 2005–2021 była opiekunem 31 prac inżynierskich oraz 36 prac magisterskich, przy czym jedna praca uzyskała I nagrodę w konkursie „Wrocławska Magnolia”.

Pani dr inż. Katarzyna Tokarczyk-Dorociak realizowała lub koordynowała liczne projekty dydaktyczne, w tym „Człowiek dla Natury – Natura dla Człowieka. Koegzystencja zamiast konkurencji w dolnośląskich obszarach Natura 2000”, „YURA – opracowanie transgranicznej strategii na rzecz młodzieży w regionach z problemami migracyjnymi” , „Odnawialne źródła energii gospodarka odpadami – unikatowy kierunek zamawiany” , „Rozumiem i wdrażam zrównoważony rozwój w gminie Strzegom” , „Cykl siedmiu Letnich Szkół Projektowania w Kamieniu” , „Letnia Szkoła Wiejskiego Krajobrazu” , „Nauczyciel przedmiotów zawodowych w zakresie organizacji usług gastronomicznych i hotelarstwa oraz architektury krajobrazu – studia podyplomowe” , II Dolnośląskie Międzysektorowe Forum Ekologiczne” , III Dolnośląskie Międzysektorowe Forum Ekologiczne” .

Habilitantki wykazuje się również znaczną aktywnością w zakresie działalności organizacyjnej na rzecz Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu jako:

- 2016–2020 przedstawiciel grupy doktorów w Senacie Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz członek Komisji Badań Naukowych, Komisji Statutowej, Doraźnej Komisji ds. Strategii Rozwoju Uczelni jak również Komisji ds. ustroju i organizacji struktur uczelni.
- 2019–2020 oraz 2020–2024 przedstawiciel grupy doktorów w Radzie dyscypliny Inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka oraz członek Komisji do oceny realizacji strategii rozwoju dyscypliny Inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka.
- 2021–2024 członek Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Aktywność w zakresie popularyzacji nauki, działalność społeczna oraz udział w pracach towarzystw naukowych Pani dr inż. Katarzyny Tokarczyk-Dorociak obejmuje:

- prowadzenie wykładów popularyzujących wiedzę z zakresu inżynierii i ochrony środowiska w branży wydobywania i obróbki surowców skalnych wygłoszonych w ramach Międzynarodowych Targów Poznańskich KAMIENŃ – STONE (2011), Seminarium „Minimalizacja wpływu procesów wydobywania oraz obróbki kamienia na stan środowiska przyrodniczego i jakość życia mieszkańców” (2011) oraz Konferencji „Kamień naturalny w zamówieniach publicznych” (2014);
- przeprowadzenie cyklu szkoleń dla pracowników administracji publicznej w ramach projektu „Szkolenia z zakresu polityk horyzontalnych Unii Europejskiej” (2009),
- współautorstwo przewodnika „Jak wdrażać zasady horyzontalne Unii Europejskiej w administracji”, w ramach współpracy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego,
- przeprowadzenie wykładu „Ekodesign w świetle przepisów europejskich – omówienie dyrektywy 2005/32/WE” na konferencji pt.: „Dlaczego warto być Eko?”, której organizatorem był Urząd Miasta Wrocławia,
- wsparcie RZGW w Poznaniu w konsultacjach społecznych poświęconych wdrażaniu Ramowej Dyrektywy Wodnej (wykłady dla urzędników, moderator merytoryczny dyskusji),
- w ramach współpracy firmą Ergo przeprowadzeni cyklu szkoleń dla urzędników z zakresu ocen oddziaływania na środowisko,
- realizacja warsztatów „Znaczenie i ochrona krajobrazu w ocenach oddziaływania na środowisko” na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

Ponadto Pani dr inż. Katarzyna Tokarczyk-Dorociak współpracuje lub jest członkiem licznych organizacji branżowych w tym:

- współpracuje z Europejskim Centrum Proekologicznym we Wrocławiu, Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej,
- jestem członkiem założycielem Stowarzyszenia Środowisko dla Środowiska i pełni funkcję pierwszego wiceprezesa,
- jest członkiem rady Fundacji „Bazalt” oraz członkiem Społecznej Rady Naukowej Stowarzyszenia Kaczawskiego, które jest organem prowadzącym Sudecką Zagrodę Edukacyjną, a także inicjatorem powstania Geoparku Kraina Wygasłych Wulkanów.
- jest przedstawicielem środowiska naukowego w Radzie Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych.

Przedstawione powyżej osiągnięcia popularyzatorskie, dydaktyczne i organizacyjne Pani dr inż. Katarzyny Tokarczyk-Dorociak wskazują, na bardzo aktywny udział Habilitantki w procesie

dydaktycznym, w działalności na rzecz macierzystej Uczelni oraz we współpracy naukowej z otoczeniem społeczno-gospodarczym i organizacjami branżowymi. Dorobek ten należy uznać za znaczny i wykraczający poza wymagania stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego.

Podsumowanie i wniosek końcowy

Podsumowując całość dorobku naukowego, dydaktycznego oraz organizacyjnego Pani dr inż. Katarzyny Tokarczyk-Dorociak stwierdzam, że:

- przedstawiona do oceny monografia pt. „*Studium funkcjonowania i skuteczności strategicznych ocen oddziaływania na środowisko na wybranych przykładach*” jest osiągnięciem naukowym wypełniającym wymagania art. 219 ust.1 pkt.2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (z dnia 20 lipca 2018 r. Dz.U.2018, poz. 1668 z póź.zm.), stanowiące podstawę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego i wnosi znaczący wkład w rozwój dyscypliny inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka,
- całościowy dorobek naukowy Habilitantki, obejmujący autorstwo i współautorstwo publikacji w liczących się czasopismach krajowych jak i zagranicznych, rozdziały w monografiach, udział w konferencjach i wygłoszone referaty konferencyjne, wykonane ekspertyzy oraz recenzje, udział w kształceniu kadr oraz współpraca z innymi jednostkami naukowymi i odbyte staże naukowe jest znaczący i wskazuje na istotną aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, w tym zagranicznej o której mowa w art. 219 ust.1 pkt.3 ww. ustawy, jak również wskazuje na rozpoznawalność w środowisku branżowym,
- całościowy dorobek dydaktyczny, organizacyjny, popularyzatorski oraz współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest znaczący, wykraczający poza wymagania stawiane samodzielnemu pracownikowi naukowemu.

Uwzględniając ustawowe i zwyczajowe wymagania w stosunku do osób wnoszących o nadanie stopnia doktora habilitowanego pozytywnie oceniam przedstawiony do zaopiniowania wniosek oraz wnoszę do Rady Dyscypliny Inżynieria Środowiska, Górnictwo i Energetyka Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu o przeprowadzenie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dalszych etapów postępowania zmierzających do nadania Pani dr inż. Katarzynie Tokarczyk-Dorociak stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych, w dyscyplinie inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka.

Dioliva Dąbelska